

Sy-li spěwał,
Pilnie dzěłał,
Strowja ce
Swó bny statok,
A twój swjatok
Zradny je.

Za staw sprócný
Naboj mócný
Lubosc ma;
Bóh pak swěrný
Přez spar měrný
Čerstwosc da.

Njech ty spěwaš,
Swěrnje dzělaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebes mana
Njech ci khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiz Bóh poda,
Wokřew ce! F.

Serbiske njedželske łopjeno

Satowil 1891 Khrjebjanfki farać dr. theol. a fil. Bjedriř Sella.

W Budyschinje

22. měrza 1936

Bauzen

Njedžela Łatare.

Psalm 23.

Łatare rěka tuta njedžela, po herbstim: Wjebel ǰo. Nětk pak stejimy w ǰwjatym póstnym, matrownym czaǰu a tón je czihi, łhutny czaǰ, niz czaǰ radošće kaž jutry a ǰwjatki. Khrystkřće, jehnjo Bože, kiž njebeš ǰwěta hrěchi wšě, ǰmil ǰo nad nami! tak spěwamy a prošymy w matrownym czaǰu s hłubokošće rostateje wutroby. Wopory, kotrež knjes w tutym czaǰu wopominanja ǰwojeho czerpjenja a wumrjecza wot naǰ žada, wuczi naǰ David w 51. psalmje: „Wopory, Bohu spodobne, ǰu tšchny duch; tšchnu a rostamanu wutrobu njebudžeš ty, Božo, šazpicž.“ Rostamacž ǰwoju wutrobu! — A tola mamy w tutym czaǰu posta a žarowanja ǰwoju njedželu Łatare: wjebel ǰo! a to niz jenož tehodla, dokelž wěmy, ǰo po cžěmnym czerpjenju Knjesowym iłhadža jaǰnje jutrowne ǰlónzo, ale tež tehodla, dokelž naǰ ł radošći nuczi myǰl na šbóžny plód czerpjenja. Ja čzu wo twojej lubošći rad wo dnjo, w nozy spěwacz, čzu se wšěj mozu wobštajnje tež ł twojej cžesczi džělacž. Njech rěkał mojom žiwjenja ǰo tebi s džakom pšeliwa, hdnž na wšchu lubošć spomnju. Haj, tebje, Bože jehnjatko, ščtož ty ǰy na mnje wažilo, ja nihdn nješapomnju. Kšesczijenjo ǰu w póstnym czaǰu kaž ǰwjatny Pawoł: „jako šrudni, ale pšězo wjebeli.“ To ǰu, kaž hušto plód czerpjenja ǰwojeho Šbóžnika wopominaja. Tutón plód pak ǰo rješcho a jaǰnišcho njeħodži wuprajicž hač je ǰłowami 23. psalma: „Tón Knjes je mój pašnyč.“ Najprjedny dyrbješche našch Knjes byčž s jehnjom Božim, kiž njebe ǰwěta hrěchi wšě, potom hałle móžešche tón wot morwnych wuwjedženy wulki pašnyč wowzow byčž, kaž to ǰam wobǰwědczi: „Tón dobry pašnyč wostaji ǰwoje žiwjenje ša wowzy — ja wostaju ǰwoje žiwjenje ša wowzy.“ We tajkej myǰli je našch 23. psalm Łatare póstneho czaǰa: rěči wo

plódze ǰmjertneho czerpjenja Ješom Khrysta ša naǰ łhudnych hrěšnikow, je spěwany a tež my jón spěwamy ke łwalbje ǰwjateho łščiža.

Tón Knjes je mój pašnyč — kěrlušč ke łwalbje ǰwjateho łščiža, pšchetož pod łščižom wuknjemy rjeknyčž: na nicžim ja nusu nješmēju; njebój ǰo žaneho nješboža; ja budu wostacz w domje teho Knjesa wěcznje.

Ščtož je pod łščižom ǰwoje měštno namałak, na ni cžim nusu nješmėje. Golgatha drje rěka nopo wišćčo, je pušte měštno. Tola hdnž stej łščiž, je selena łuka, je cžerstwa woda, je prawy pucz, tam je pašwa, wo łšchewjenje ša dušchu. Tam je selena łuka Božeho ǰłowa, tam ǰu cžerstwe žórka ewangelija a ǰwjateju šakramentow. Žiđ mój je ǰwjatny łščiž. Wščitko cžłowšča ǰłowo je šchpatne a łnicžomne, wščitka cžłowšča mudrošć jestari a s wašćnja pšchindže, ale Bože ǰłowo nihdn, je a wostanje selena łuka, cžerstwa woda. Hdnž pšchindžemy s łaranom wěry cžerpacz, ženje s prošneho picž njebudžemy, ale budžemy pšchězo žiwjenje a hnadu ša hnadu s njeho bracz. Ščtož wšchědnje łorjenje ǰwojeho šnutštowneho žiwjenja pušćčža do Božeho ǰłowa kaž šchtom plódženy pšchi wódnnych rěkach, tón wě: na nicžim nusu nješmēju, tón wušnacže s Bětrom: „Knježe, ke komu pšindžemy? Ty maš ǰłowa wěczneho žiwjenja.“ Bože ǰłowa, s wěcznosćče wukhadžaze, nješcheměnjomne, dawaju nješachodne, wobštajne wokšchewjenje. A cžehodla? Dokelž jenož w nich najhłubšcha cžłowšča potrebnošć, lačžnosć dušche po wěrnosćči a wěry, lačžnosć ǰwědomja po wodacžu a wujednanju špokojenje namałak. — Selenu łuku, cžerstwu wodu mamy pola teho dobrego pašnyča, kiž je tebje ša ǰwoju wowzu pšchijimał pšches ǰwjatu łšćčženizu, to je šbóžna woda žiwjenja a łupjel noweho naroda w ǰwjatnym Duchu. Šawěrnje, łšćčženiza je šbóžna woda, wěšch ty to? Wšches nju bu ty džěčžo Bože, wowza Ješom

Khrysta. Kto je tych, kiž sapomnja jeje bohatstwo a woſtannu khudzi. Móz kſchczenizy paſ je ſwjatny kſchiž, kaſ ſwjatny Pawoſ piſche: „Njewěſcže, ſo wſchitzy, kotſiž ſmny na Khrysta Jeſuſa kſchczeni, czi ſmny na jeho ſmjercz kſchczeni? Esmny tehodla ſ nim pohrjebani pſches kſchczenizu do ſmjercze, ſo, runje jako Khrystuſ wot morwnych ſbudzeny je pſches tu kraſnoſcž teho Wótza, taſ teſ dyrbimny my w nowym žiwjenju khodžicž“ — w nowym žiwjenju po prawym pucžu. Selena kufa, czerſtwa woda, kraſne woſſchewjenje maju wſchitzy, kiž ſnaja a lubuja paſtryja Jeſom Khrysta. — A teſ pſchi ſwjatnym Božim bliđe je selena kufa. Teſ tam ſhladuje cžlowjeſ we wěrje k Sbóžnikowej na kſchižu, na kotrymž je tón Knjes ſwoje cželo a ſwoju krej ſa naſ woprowaſ. Haj, tón Knjes je mój paſtyr, na ničim ja nuſu njeſmēju. Taſ ſpěwamy te khwalbje ſwiateho kſchiža.

„Hacž ja runje khodžu w cžemnym dole, n je b o j u ſ o ž a n e h o n j e ſ b o ž a; pſchetož ty ſy pſchi mni, twój prut a twój kij troſchtujetaj mje.“ Pucž džeczi Božich dže druhdy pſches cžemne doſy. Na někorej cžemnocže, kiž ſo nam lehnje na duſchu, ſmny ſami wina. Pſchetož ſwojej cželnej požadoscži ſo podwoljo ſmny ſa paſni a lěni k modlenju, ſlabi we wěrje a we wojowanju pſchecziwo ſtemu. Ale Knjes wjedže ſwojich teſ ſam pſches cžemne doſy; jeho pucž je pucž kſchiža teſ je ſwojimi. Tola hdyž maſch jenož Knjeſa ſa paſtryja, njetrjebaſch ſo bojecž, wiſchaſ njeſch ſam. Za jena myſl: Ty ſy pſchi mni, we wěrje ſapſchimnjena, na ſpodžiwnu móž, ſbėhnje hory ſtyſka a ſtarocže ſ wutrobny. A k tym ſłowam, kotrež ſu pſched druhimi polož a mēr do njewurjekniwje wjele wutrobow podawale, ſluſcheja ſłowa naiſheho pſalma: „Hacž ja runje khodžu w cžemnym dole, njeboju ſo žaneho njeſboža, pſchetož ty ſy pſchi mni.“ — Eſy-li woſamocženy, ſtejiſch-li woſtrjedž ſwěta wopuſchcženy, bjes ſobucžujazeje wutrobny, ſam je ſwojej žaloſcžu a ſrudobu, hladaj na ſwojeho paſtryja Jeſuſa, kiž bėſche teſ woſamocženy: ſamitkoicž w jeho cžerpjenju ſluſcha k najcžeſſchemu jeho cžerpjenja; wón je pſches tutón cžemny doſ ſchoſ, ſo bychmy my, runjež woſamocženi, tola ſami njebyli, ale we wutrobje troſcht mēli: „Ty ſy pſchi mni.“ — A ſy-li khorn, „njeſacžikſi khloſtanje teho wiſchewomóžneho, hlaj, ſbóžny je tón cžlowjeſ, kotrehož Bóh khloſta.“ Woſtaſ troſchtny w cžemnym dole. Jeſuſ ſteji pſchi twójim ložu a troſchtuje cže požohnujo, dopomni tebe, kaſ wjele je cžerpicž dyrbjaſ, kaſ njeſeſche naiſche khoroſcže a nałoži ſebi naiſche boloſcže, ſo bychmy my mēr mēli a ſo troſchtowacž ſmēli: Tón Knjes, mój paſtyr, je pſchi mni. — A hdyž bliži ſo ſmjercz? Teſ do cžemneho doſa ſmjercze dže dobry paſtyr Jeſuſ ſ tobu. Njeboj ſo. Eſtó licži duſche, kiž ſu w poſlednim ſtyſtu na ſłowach tuteho pſalma ſo troſchtowale, pod jeho ſchkitom poſlednje bėdjenje ſo bėdžile a ſbóžnje pſchewinyſe? Knježe, ty ſy pſchi mni, twój kij a twój prut, twój ſwjatny kſchiž troſchtuje mje, teſ we mojej poſledniej nuſy.

„Na to pónđe ſo mnu dobrotu a ſmilnoſcž moje žiwedny a ja budu woſtačž w domje teho Knjeſa wěcžnje.“ W domje teho Knjeſa, to je w ſhromadženſtwje teho Knjeſa njeſchēſtanu wěcžnje naiſhonjenja Sbóžnikoweje bliſkoſcže ſe wiſchej jeho hnadu a požohnowanjom. „Ty budžeſch hiſcže wjeſche wėžny widžecž dnyli te“, ſa tym ma ſo wſchudžom w Božim kraleſtwje. Hižom tudny je Jeſuſ, tón dobry paſtyr, tajke ſbóžne hoſpody ſa ſwojich ſałožil, w kotrychž jim taſ prawje woptacž a ſhonicž dawa ſwoju ſmilnoſcž a dobrotu. Pſchedewſchēm je tajka hoſpoda naiſch lubny Boži dom, hdyž paſtyr ſwojich ſhromadžuje. E hložom ſwo-

now a piſchcželow woſta naſ ſ wiſchēdneho džeka a hoſka žiwjenja k přėdowanju, modlenju a ſpěwanju. Tu khila ſo taſ prawje pſchecželniwje w Božim wotkaſanju k wowzam, kiž ſu ſranjene wot cžerņjow hrėcha, tu položi wowzu, kotruž je namakaſ, na ſwojej ramjeni ſ wjekeſoſcžu. O pſchiſcžecže tola wſchitzy, kiž pſchitcž móžecže. Kaſ wjele je jo ſacžuwalo: Naiſch Boži dom je hoſpoda teho dobrego paſtryja, kaſ derje je mi tam. — Ale dale hladatej naiſchej wocži, wot tutych cžaknych hoſpodyow k poſledniej, ſbóžnej hoſpodye we wěcžnoſcži. „Ja budu woſtačž w domje teho Knjeſa wěcžnje.“ Kaſ dobry paſtyr na wječor ſtađko hromadže ſawrje do hórdow, taſ cžini dobry paſtyr Jeſuſ Khrystuſ teſ. Wſchitcž, kiž je jemu Wótž daſ, kiž ſu ſo pſches jeho ſwěrnny hlož dali woſacž, wjedže, hdyž ſo k wječoru pſchibližuje a džen žiwjenja je ſo nakhiliſ, do wěcžnyh hórdow njebjeſkich, kotrež je nam pſchihotowaſ w ſwojeho a naiſheho Wótza wobnydenjach. Tam woſtanje mój Jeſuſ wěcžnje, ſchtož je, mój dobry paſtyr. „Pſchetož to jehnyo kiž je ſtrjedža ſtoſa, budže jich paſcž a pſchewodžecž k žiwym žórkam wody.“ Eſtó móže ſwět nam podacž, ſchtož by ſo temu runaſo, ſchtož Jeſuſ nam dawa? Eſwět je njeſwěrnny, Jeſuſ je ſwěrnny, dawa žiwjenje a wiſheho doſcž tu a tam wěcžnje. Tón Knjes je mój paſtyr.

Samjeſ.

Wěcžna luboſcž.

O wěcžna luboſcž, kiž ſo ſa naſ poda
Do haniby a hórtoſ' cžerpjenja!
So nam Bóh ſwjatny wſchitke hrėchi woda,
Eſyn Boži dyrbjeſche do ſudjenja.
Kaſ cžiſche wón a ſczerpliwje,
Eſam cžežu naiſchej' hrėſchnej' winy njeſeſche!

Njech maſo tych teſ, kiž taſ pſtnu ſami
Tu ſwoje žyſe hrėſchne hubjeſſtwo,
Ty, lubny Božo, ſmil ſo nad nami!
Haj, džak Cži, lubny ſwěrnny Sbóžniko,
Kiž taſ ſo ſa naſ moricž da,
E ſwojej ſwiatej kſwju naſ ſ Wótžom wujedna!

Taſ doſny teſ, o horzolubowanny,
Pſches ſwoju ſmjercž mi wěcžne žiwjenje.
Nětk žórko troſchta ſu mi twoje ranj!
E niſch do wutrobny mēr ſo wulije.
Na twój ſkutk wumóžerſki tu,
Esmēm, Jeſu, w kóždym cžakju ſtajičž nadžitiu.
S. B.

W martrownym cžakju.

W martrownym cžakju wožitwja w naſ pſchedewſchēm ſtawiſny a powjedanja, kotrež wuſchchachmy abo cžitachmy wo Jeſuſowej martrje a wo podeńdženjach a wo woſobach, kotrež ſo tehdny abo pođžiſcho pſchi tym ſjewichu. W martrownym cžakju powjedachu teſ pſchēzo ſaſo pobožne maczerje, pobožni nanojo ſwojim lubnym tajke ſtawiſny. Etawa ſo to hiſcže? A hdyž niž, cžehodla niž? Njeje khwile? E taſ něſchtožkuli je khwile, na pſch. kóždny wječor w nowinje cžitacž.

Njech ſu tute ſtawiſny teſ huſto byſe legendy, t. r. mje-
nje abo bóle ſwěſchne powjedanja wo ſwjatnych woſobach a
podeńdženjach, wone ſu ſtajnje něſchto mēke prajicž, ſchtož je
ſa žiwjenje a wumrēcže ſe žohnowanjom, kaſ na pſch. legenda
wo Beronizy. Nimo legendow a nimo na ewangeliſe ſało-
ženych ſtawiſnow paſ powjedacše — a powjeda — ſo mno-

ho stawišnow, kotrež nam wošnamjenjeja, kaš Khrystužowe czerpjenje a jeho wopominanje dale skutkuje a žohnowanie wuskutkuje. So bychu tajke stawišny dale žiwe byle a ho njesabyte, chzemy tu někotre, abo tola šnajmjenšcha jenu stajicž, kaš tež w 11. czižle hižo podobneho podachmy:

Zendželczan puczowašche pšhes Afriku. Pšchi tym mē-ješche škladnošcž, ho š domoródnymi ludami šesnacž a špóšnacž, kajke njepoczinki pola nich doma, tež kaš krejlačni tam cžlowjełoj, wošebje tež hłownižy jenotliwých ludow, a kaš tam cžlowške žiwjenje mało pšacžesche.

Ras wuššyšcha, šo je hłownik luda, w kotrehož kraju runje pšchewywašche, njewólnika abo šchlowu š kmjerczi šašudžik, hacžrunje bē wina žyle šnadna. Zendželczan dóndže hnydom hłownikej a pošticzi jemu mnoho droheho a rjaneho, šo by šašudženemu kmjertne šhloštanje špušchžik. Tola hłownik šo wotwobroczi, prajizy: „Ša njetrjebam ani šłowninu ani njewólnikow ani šłoto. Ša trjebam jenož š to- mu abo š tamnemu šplahaj hicž a šebi pšchikwojicž jeho wobšedženštw, haj jich wšy. Ša šo njelišchžy wo pšchikšil- nošcž bēłeho mužja. Wšcho, šchtož ja chzu, je krew!“

Tole wuprajiwšchi, poruczi mužej šwojeho luda, kiž pó- dla šteješche, proš a šchip wšacž a roššudženemu šchip do wu- troby ššelicž. Bješe wšcheho štupi šo Zendželczan š njewól- nikej a šłoži šwoju ruku jemu na wutrobu, a hižo ššesche šchip w mjašy jeho ruki. Šłownik bē pšchekhwapieny. Tajkeho njebē widžat ani šo nadžijał. Zendželczan wuczahny šebi šchip š ruki a rjelny hłownikej: „Tu mašy krew! Ša ju Cži- dam ša tuteho wboheho njewólnika a žadam šebi ša to jeho žiwjenje.“

Šłownikej bē wšcho to kaš nješnate a dziwne, šo hinał njemóžesche hacž šo podwolicž. Wón pšchepoda šašudženeho njewólnika Zendželczanej prajizy: „Šaj, bēly mužo! Ty šy šebi jeho še šwojej krowu wukupił, wón je twój!“

Hnydom cžižny šo wumóženy cžornuch bēłemu š noho- maj a šawoła: O bēly mužo! Ty šy mje še šwojej krowu wu- kupił! Ša chzu na pšchezo Twój njewólnik bycž!“

Zendželczan njemóžesche jeho nawabicž, šo by šwobodu pšchijał a po šwojim žiwy był. Šdžež wón tež džēšche, wšchu- džom bē wušwobodženy pšchi nim. Žane napinanje njebē pšchewulke a žane džēłko pšchecžezke, wšcho wša wón na šo, šo by šwoju džakownošcž wopokasał. Tak bē tutón bēly European pšchemohł še šwojim šakrocženjom wutrobu wbo- heho cžorneho póhana! A tak šo tutón jemu džakowašche še škutkom, haj š žylym žiwjenjom!

Njemēnišch, šo ma tuta stawišna, powjedana w poštnym cžakju, wjele w šebi a na šebi. Kaš wona tola wužojuje, šchtož ewangelije nam powjedaja, a kaš wona tola dopraja, šchtož mamy nětk my cžinicž, kiž my šchecžijenjo rēkamy!

Bošoljo nalēcža.

Kajke to žunje šwonjenje
Klinczi nam še wšchēš šahrodkow,
Klinczi tak mjehko, tak lubošnje,
Klinczi hacž do najdašchich kucžikow?
Šsnēhowe šwóncžki, bēle kaš jandželki,
Šwonja, — šwērni pošoljo nalēcža.
A na šerku žolte tam bibaški
Šłoczany proššchł, hlaj, na nje šypaja!
Šdnž wētr duje, — šnēh, lód wšchón rostał je, —
Šoni wón žokmicžki na kužizy. —
Wšchudžom je nalētnje šwonjenje
A šłóncžko kuka pšhes nahe hašoŷ. Q.

Čžińcže šwoju pšchikšluschnošcž jako šchecžijanšzy hošpodarjo!

Tuto namokwienie je bylo šaš a šaš šlyšhecž. A wono ma šo šaš a šaš šlyšhecž dacž! Wšchetož pšchezo šaš a šaš mašch škladnošcž, šlyšhecž, šo ma šo žyrkej, šchecžijanška wēra, šchecžijanška nabožina pšchemēnicž, došelž njeje prawa, cži- šta. Wšchudžom, hđžež šchecžijan něšchto tajke šlyšchi, šwēd- cži wón ša šchecžijanštw, ša šwoju wēru, ša šwoju Bibliju — hđnž šchecžijan je. Runje cžitachmy š Indiškeje, šo je tam šchecžijanške hibanje nastalo, w kotrymž šy šo wšchitžy wob- džēłeni šchecžijenjo na to šwjašali, wo Khrystužy a ša Khr- ytuža wšchudžom a štajnje šwēdcžicž. We wulkim ludu Šn- diškeje šy šchecžijenjo mjēřchina, a tola pšchewošmu woni tutón mižionariški nadawł. A tucži šchecžijenjo šy tež ari- škeho pošhoda, a tola šwēdcža woni pod tajšimi wobštejno- šcžemi ša Khrystuža Biblije!

A w našchich krajač? Bjes dziwa, šo šo wjednit wul- keho po žykej Němškej rospšchestrjeneho šjednocženštw: „Deutsches Evangelisches Männerwerk“, na mužškich wšchēš wošadow šnowa wobrocža a jim do šwēdomja rēcži a praji: „Budžcže šebi wēdomi šwojeho šamokwienia, kotrež macže pšched młodžinu a džēcžimi. Štejcže šwēru š šwojej žyrkwit kaš macže šwēru štacž š ludej a š wjednikej!“

Šdobom napomina wón wšchēš mužškich, šo bychu šwēru šobudžēłali we wošadže. Roššudne je, šo šo še žónštkimi tež mužšzy wēnuja wošadnemu a žyrkwinskemu džēłku: „Tohodla wołam wšchēš mužow wošadow, šo bychu mjes šobu we wo- šebitnyh wječžorach ša mužškich towaršchnošcž hajili, towaršch- nošcž wēry. Šhromadnje šlyšhecž šłowo žyrkwije, šhromadnje šo modlicž modlitwu žyrkwije, šhromadnje wēru žyrkwije wu- šnawacž, šhromadnje šerlušch žyrkwije špēwacž — to budž šmyžł a nadawł wječžorow ša mužškich! Šo tež š tajkeho šhro- madneho šluženia pšched Bohom šašo wošada wēryžnyh na- štanje, tutoho šlubjenja šmēny šebi potom pšchi wšchēš nad- bēhowanjach tutoho cžaka wēšcži bycž.“

Šalle njedawno štejšche mjes tekstami, nam w Šakškej datymi, to kražne šłowo: „Njebjo a šemja šahinjetej, ale moje šłowa nješahinu“, — Lut. 21, 33. A tak tež je a budže!

100lētny jubilej diafonišow.

13. oktobra 1836 šapokaja duchowny Šliedner přēnju diafonižu do šastožništw. Bē to šmilna šotra Gertrud Rei- chardt. To bē šapocžatk wulkeho, kražneho škutka lubošcže, kotryž je Bóh žohnował.

Škutk diafonišow njeje jenož roššērjeny po žykej Něm- škej, ně tež daloko a šchēroko po wukraju. W Němškej je jich 69 macžerňnyh domow, we wukraju 39. Tute maja 35 000 šotrow a 4000 pomoznyh mozow. A š tutymi šutkuja wone na 11 000 polach šwojeho džēłta.

Ša tute jubilejne lēto je tohodla tež wulka Kaišerswerth- ška generalna konferenzja powołana. Na nej šetkaja šo ša- štupjerjo wšchēš tukrajnyh a wukrajnyh macžerňnyh domow.

Pšchi škladnošcži wošjewimy tež my dašcheho niz jeno wo jubileju, ale tež wo žylym wulkim šutku, wo kotrymž je we ludu pšchezo hišchcže pšchemało šnate, kotryž pał je š wul- kim žohnowanjom ša ludy a kraje.

Lutherez.

Lētkja šhadžuja šo Lutherowi potomnižy w mēšcže Zeitž. Zeitž njeje jenož jene š mēštow, w kotrymž je Luther pšchewy- wał, ně, Zeitž je tež to mēšto, w kotrymž a wołoko kotrehož

potomniſzy reformatora ſydla a ſydla, a to potomniſzy ſ mjenom Luther a potomniſzy ſ drugim mjenom. W zyrkwinſkich knihach meſta je mnoho ſapiskow wo Lutherez ſwójbach. Mjes Lutherowymi potomnikami bęchu tam někotſi tež tachantſzy knježa. Woſebite meſtna dopomnjecža na Lutherez ſu woſebje Bože domy, tohorunja jena ſe ſchulow, ta taſ mjenowana „Stiftſchule“, kotruž ſu pſchedewſchēm džeczi tuctych potomnikow wopytowale. Dale tež lěſ, kotruž „Rittelholz“ mjenuja. W tutym je Jan Ernt Luther w 30lětnej wójnje ſaž a ſaž wuczek pntaſ pſched wójſkami njepſheczelow.

Tež w Hollandiſkej ſydli žyła ſyła Lutherowch potomnikow. Jich wótž je Jan Měrczin Hoffmann, kiž ſo w meſcže Kahlara narodzi. Jeho 250. narodniſy budžeja 17. auguſta tutoho lěta.

Zyrkej a ſtat.

Wjedniſkej a kanzlerej pōžla pſchedſynda němſteho zyrkwinſteho wubjerka ewangelſkeje zyrkwje, D. Zöllner, ſcžeho wazy telegram: „Hlubočo hnuta wot kſhutnoſcže hodžiny a wot kruteje roſſudnoſcže wjednika, ſe ſwojeje ſamoſwitoſcže pſched Bohom ſtutkowazeho, ſteji Němſta Ewangelſka zyrkej wježoła, tež poſlednje ſaſtajicž, ſa němſteho luda cžeſcž a žiwjenje.“

Wólba. W telegramje, kotruž ewangelſki němſki zyrkwinſki wubjerk wjedniſkej a kanzlerej pōžla, je ſdobom kōždemu pucž poſaſany, kotruž ma 29. mērza hič. Tuton wjedže k wólbnemu kaſhcžitej a wjedže k Bohu. Tam maſch ſ ruku cžinicž to ſwoje tu ſ wutrobu, ſo modlo, ſo by Bōh chyzl ſo dacž radžicž wſchēm wulkim nadobnym wotpohladam, kotrež Adolf Hitler ma ſa wōtžny kraj, taſ ſo to Bohu k cžeſcži, wōtžnemu krajei k žohnowanju a taſ k ſbožu. To pſchi wólbnym kaſhcžiku je junkrōcžny ſtutk, to pſched Bohom njepſchewawazy.

Staropruſka Zyrkej. Sa ſchleſyſku zyrkwinu provinzu je ſo mjes provinzialnym zyrkwinſkim wubjerkom a biſkopom D. Zankerom ſarjadowanje wucžiniło, a to taſ, ſo ma biſkop D. Zanker duchowne wjedniſtowo ſchleſyſkeje zyrkwineje provinzy.

Jubilejny dar ſa ſwonkowne miſijoniſtowo ſkladuja ſaſſzy duchowni nimo wſchēch tych ſkladnoſcžow, pſchi kotrychž hewak wo ſwojej woſadže abo druhdže ſa miſijoniſtowo daraja, tež ſ tym, ſo mežacžnje 2 hriwnje daraja; tute ſo hnydom pſchi wuplačenju miſdy ſaſtaja.

Se Eserbow a ſ dalofa.

Tež 100lětny jubilej. Kunje pſched 100 lětami, w februarau 1836, wujēdžechu přenje tſi kōdže ſ wuczahowarjemi ſ jendželſkich pſchiſtawow do Awſtraliſkeje. Někotre mežazy poſdžijeho ſapocžachu ſo tam w dalofej Awſtraliſkej ſaſydwowacz. Hižo 1836 bęchu mjes tutymi ſydwlerjemi tež wuczahowarjo ſ Němſkeje, a jich je bylo lěto a wjaz. Južnoawſtraliſka wyſchnoſcž je porucžila, ſo maja pſchi tutym jubileju někotre němſke ſydwliſchcža, kotrež we wulkej wójnje jendželſke mjeno doſtachu, ſažo ſwoje němſke mjeno pſchijecž. — Saji mawe by bylo, ſwēſcžicž, hacž ſu do Awſtraliſkeje tež Eserbjo cžahnyli a kelko a hdže bęchu ſem a hdže tam ſydwla.

W **Barlinje** ma Boži dom, kotruž „Parochialkirche“ mjenuja, hru ſwonow. Tuta hraje nětkle w poſtnym cžaku kōždy pjatk polhodžiny dolho poſtne kērluſche a tohorunja stare kērluſche, kotrež ſu tam hižo w lēcže 1786 kſchecž byle.

Bielefeld, nam derje ſnate meſto — je džē tam bliſko tež, meſto kſchecžijanſkeje luboſcže: Bethel“ — je jemu ſe ſwojich hažow pomjenowalo „Elsa Brandſtröm-Strafe“. Šchtō Elsa Brandſtröm je a bē, drje wſchitzy wēmy, woſebje naſchi pōlnoſchēri to wjedža. Elsa Brandſtröm bē ta ſwērna, woporniwa ſchwedſka dobrocželka, kotraž je ſo, njehladajo ani ſwojeje ſtrowoty ani ſwojeho žiwjenja, w Eſibiriſkej ſtarała ſa jatych němſkich wōjſkow.

S Ruſteje drje nam bōrſy do kraja pſchilecža woſebite wabjeſki ſa bjesbōžnoſcž. Bjesbōžni ſu tam namjetowali, ſhotowicž woſebite poſtne ſnamki, kotrež bychu ſa bjesbōžnoſcž propagandu cžinile a to w Ruſkej a we wukraju. W ſ tutym „wukrajom“ je w Ruſkej pſchewo woſebje tež mēnje na „Nēmſka“, hdyž ſo to jedna wo roſpſchecžeranje bjesbōžnoſcže a bolſchewiſma.

Bibliſki pucžniſ.

Laetare, 22. mērza: (Wjeſelcže ſo ſ Jeruſalemom Jeſ. 66, 10): Njeh Knjeſowa mōz wulka je, kaž ty ſlubil ſy. 4. Mōjſ. 14, 17. Hdž cžlowſka mōz je podarmo, nam Boža pomoz nam'ka ſo; hdyž nihto, Bōh Knjes pomha ſam, wōn pomha kſchiz naſch pſchenjeſcž nam. K. 684, 1. — Jana 16, 22. — Pſalm 23.

Pōndžela, 23. mērza: Njeh ſpomnjene budže na wſchēch kōnzach jemje, ſo bychu ſo ke Knjeſej wobrocžili a ſo pſched nim modlili wſchitke narody pohanow. Pſ. 22, 28. — K. 216, 6. — Pſalm 90. — 2. Mōjſ. 16, 11—21.

Wutora, 24. mērza: Roſtorhajcže ſwoju wutrobu a niž ſwoje draſty, a wobrocžcže ſo ke Knjeſej, ſwojemu Bohu; pſchetož wōn je hnadny a ſmilny, ſcžerplivy a jara dobrocživy, a je jemu žel kſhoſtanja. Joel 2, 13. — K. 337. — Luč. 20, 41—42, 4. — 2. Mōjſ. 16, 22—36.

Srjeda, 25. mērza: Hōlžny budža wuſtacž a woſkabnyčž a młodženy budža ſ wutloſcžu padacž; ale kotſiž na Knjeſa cžakaju, doſtanu nowu mōz, ſo ſ kſchidkami horje ſlecža jako hodler, ſo bēža a njewuſtanu, ſo khdža a njewoſkabnu. Jeſ. 40, 30. 31. — K. 269, 5. — Luč. 21, 5—19. — 2. Mōjſ. 17, 1—7.

Šchtwōrtk, 26. mērza: Ja ſym ton Knjes, twōj Bōh, kiž tebe wucži, ſchtož wužitne je, a wodžu cže po pucžu, po kotrymž ty džeſch. Jeſ. 48, 17. — K. 515, 6. — Luč. 21, 20—28. — 2. Mōjſ. 17, 8—16.

Pjatk, 27. mērza: Hacž ſem je nam Knjes pomhał. 1. Sam. 7, 12. — K. 605. — Luč. 21, 29—38. — 2. Mōjſ. 18, 1—12.

Ssobota, 29. mērza: Pſchibližuj ſo ke mni, hdyž ſo k tebi woſam a rjekū: Njeboj ſo! Grudn. tyrl. 3, 57. — K. 428, 8. — Luč. 22, 1—13. — 4. Mōjſ. 21, 4—9.

Wiſtowanje.

K. S. w D.: Dōndže tydženja pſchepoſdže. Me wutrobny džak. — **Kni L. w D.:** Mējcže džak! Wſcho, małe a wulke pſchinoſchki ſu nam witane. — **Kni. S. B.:** Sa kērluſche ſo džakujemy kaž ſa Waſche ſwērne ſobuprōzowanje. Redaktor.

Sa **Judca:** K. we W. — Sa **Palmarum:** T. w B. — Sa **Jutry:** W. we W. — Sa **Quaſimodogeniti** poſtaji k. w. ſarač S.